

CAPITOLUL 12

MĂSURAREA PERFORMANȚEI GLOBALE A SISTEMELOR ECONOMICE

PRODUSUL INTERN BRUT

- Valoarea de piață a bunurilor și serviciilor finale din interiorul unei țări într-o anumită perioadă de timp, de agenții economici naționali și străini
 - Valoare de piață: valoarea unui bun exprimată în prețurile pieței
 - Bunuri finale (achiziționate de un cumpărător final) vs bunuri intermediare (achiziționate pentru a fi supuse, în continuare, procesării și prelucrării)
 - În interiorul țării: pe teritoriul țării, indiferent de cetățenia sau naționalitatea indivizilor care dețin sau produc acele bunuri și servicii

PRODUSUL INTERN BRUT

In sistemul conturilor nationale indicatorii macroeconomici pot fi determinati prin **trei metode**:

I. metoda de productie, prin care Produsul Intern Brut (PIB) se calculeaza scazand din Produsul Global Brut (PGB) valoarea Consumului Intermediar (CI):

$$\text{PIB} = \text{PGB} - \text{CI} \quad (1),$$

PGB fiind suma productiilor globale ale tuturor agentilor economici din interiorul economiei nationale;

PIB

II. metoda utilizarii productiei finale, prin care PIB – ul se determina insumand cheltuielile menajelor pentru bunuri si servicii de consum (sau consumul privat, **C**), cheltuielile publice sau guvernamentale pentru bunuri si servicii de consum (**G**), cheltuieli pentru bunuri de investitii in capital fix si circulant (formarea bruta de capital, **FBC**) si exportul net (diferenta dintre export si import, **H**):

$$\text{PIB} = \text{C} + \text{G} + \text{FBC} + \text{H} \text{ sau extins,}$$

$$\text{PIB} = \text{C} + \text{G} + (\text{FBCFix} + \text{Ds}) + (\text{Exp} - \text{Imp})$$

$$\text{Investiția netă (In)} = \text{FBCFix} - \text{CCF}$$

CCF reprezintă consumul de capital fix, reflectat în contabilitate prin amortizare

PIB → PIN

III. metoda costurilor sau valorii adaugate, prin care PIB-ul se determina prin insumarea elementelor care reflecta compensarea factorilor de productie (salariu, profit, dobanda, renta etc), la care se adauga alocatiile pentru consumul de capital fix (**CCF**) si impozitele indirecte.

Produsul intern net (PIN), ca valoarea adaugata neta, se determina scazand din PIB alocatia pentru consumul de capital fix:

$$\text{PIN} = \text{PIB} - \text{CCF}$$

PRODUSUL NAȚIONAL BRUT

Produsul national Brut (PNB):

$$\text{PNB} = \text{PIB} - \text{Vasi} + \text{Vans},$$

unde :

Vasi = valoarea adaugata bruta creata de agentii economici straini in interiorul economiei nationale intr-o perioada determinata, de regula un an;

Vans = valoarea adaugata bruta creata de agentii economici nationali in exteriorul economiei nationale, intr-o perioada determinata, de regula un an

Produsul national net (PNN):

$$\text{PNN} = \text{PNB} - \text{CCF}$$

PIB/PNB

- PNB = valoarea de piață a bunurilor și serviciilor finale produse de rezidenții permanenți ai unei țări, într-o anumită perioadă de timp.
 - PIB: performanța economiei naționale
 - PNB: performanța cetățenilor țării.

PIB

Venit total creat în
economia națională

!Din contabilizarea
venitului național se
exclud cheltuielile cu
bunuri intermediare
pentru a evita
problema dublei
înregistrări

Valoare
adăugată totală
creată în
economia
națională de
către toți
producătorii

Totalul achizițiilor
de bunuri finale noi

PIB → Totalul achizițiilor de bunuri finale noi

Luați în considerare următoarea suită de schimburi. Un tăietor de lemne vinde un stejar proprietarului unei fabrici de cherestea cu 50\$. Acesta îl prelucrează și vinde scândurile unui tâmplar cu 70\$. Tâmplarul confecționează o bibliotecă și o vinde unui retailer cu 220\$. Retailerul vinde mobila cu 300\$ unei școli. Arătați cu cât crește PIB în urma tuturor acestor operațiuni.

PRODUCĂTOR		ÎNCEPE CU	SE ÎNCHEIE CU	VALOAREA ADĂUGATĂ
Tăietor de lemne		Stejar	50\$ (tăierea și vânzarea copacului)	50\$
Proprietar gater	de	Buștan = 50	Scânduri = 75\$	25\$
Tâmplar		Scânduri = 75\$	Bibliotecă = 220\$	145\$
Retailer mobilă	de	Bibliotecă = 220\$	Vânzare = 300\$	80\$

PIB → Totalul achizițiilor de bunuri finale noi

**PIB nou creat prin însumarea valorilor
adăugate = (50+25+145+80) = 300\$**

- *CE SE ÎNTÂMPLĂ DACA RATAILERUL VINDE SCOLII MOBILA CU 220\$?*
- *DAR LA PREȚUL DE 200?*

MĂSURAREA RATELOR ȘOMAJULUI

- Șomajul fricțional: șomajul care reprezintă o schimbare obișnuită a situației pe piața muncii
- **Populația neinstituționalizată**: Populația totală – populația cu vîrsta sub 15 ani sau instituționalizată
- **Populația aptă de muncă**: Populația neinstituționalizată – populația inaptă de muncă
- **Șomeri**: Populația aptă de muncă – populația ocupată.

RATA ȘOMAJULUI

- Raportul dintre numărul de șomeri și forța de muncă civilă
- Raportul dintre numărul de șomeri și populația aptă de muncă

- Rata șomajului crește la scurt timp după declanșarea unei recesiuni economice (dependență directă)
- Rata șomajului scade când economia începe să își revină, însă într-un **ritm mai lent decît cel al creșterii economice**

MĂSURAREA INFLAȚIEI

Deflatorul PIB

- **PIB real**: valoarea bunurilor și serviciilor finale dintr-un an calculată pe baza prețurilor din anul ales ca bază de raportare.
- **PIB nominal**: valoarea bunurilor și serviciilor finale dintr-un an calculată pe baza prețurilor din anul respectiv.
- **Deflatorul PIB**: $(\text{PIB nominal} / \text{PIB real}) * 100$
 1. Dacă valoarea DPIB = 1, prețurile nu s-au modificat
 2. Dacă $0 \leq \text{DPIB} \leq 1$ prețurile au scăzut cu diferența față de valoarea de referință. Ex. Dacă DPIB = 0,75, inflația a scăzut, prețurile s-au redus cu 0,25 sau 25%
 3. DPIB > 1 prețurile au crescut cu diferența față de valoarea de referință. Ex. Dacă DPIB = 1,15, inflația a crescut, prețurile s-au majorat cu 0,15 sau 15%

Indicele Prețurilor Bunurilor de Consum

- Modificările prețurilor tuturor bunurilor dintr-un "coș" de consum.
- !Deflatorul PIB este mai cuprinzător, Indicele prețurilor bunurilor de consum este mai punctual

- **INFLAȚIA:** este o scădere a valorii sau a puterii de cumpărare a banilor
 - » Generează incertitudine
 - » Distorsionează semnalele oferite de prețurile pieței

DEFLAȚIA: creșterea valorii sau puterii de cumpărare a banilor

DEZINFLAȚIA: încetinirea ritmului de creștere a ratei inflației

INFLAȚIE ȘI CICLICITATE ECONOMICĂ

- Stagflație: recesiune și inflație simultan
- O recesiune este determinată de scăderea PIB real de-a lungul a două trimestre consecutive.
- Rata de creștere economică variază în timp, provocând reacții "explozive".

CAUZELE FLUCTUAȚIILOR AGREGATE

- Universul social este caracterizat de schimbare și hazard, nu neapărat de stabilitate
- Șocuri inițial mici pot fi transmise în întreg sistemul economic pentru a produce efecte de amploare la nivel agregat (efecte de antrenare)
- Fluctuațiile cererii

LIMITELE CONTABILIZĂRII VENITULUI NAȚIONAL

- PIB reflectă performanța economică, nu bunăstarea sau satisfacția generală
- PIB ignoră toate formele de producție din afara pieței
- PIB ignoră producția de pe piața neagră
- PIB nu ține seama de valoarea ECONOMICĂ adăugată (nici de profiturile sau pierderile economice, diferite de cele contabile)

PERICOLUL AGREGĂRII

- Concentrarea pe "agregate" conduce la pierderea din vedere a informațiilor specifice, uneori eterogene, ale decidenților INDIVIDUALI.